AI-01 · Bài 5

Nhìn lại: dựng bản kiểm kê dữ liệu cho sản phẩm của mình

Lớp Dữ liệu nào dùng được trong phát triển sản phẩm

m.school by MES LAB

Học xong bài này bạn sẽ

- gộp được bốn bài trước thành một đường đi, xếp theo đúng trình tự mà công việc diễn ra khi bạn cần trả lời một câu hỏi.
- Dựng được một bản kiểm kê dữ liệu một trang cho sản phẩm của mình, và nói được vì sao nó gồm đúng những cột đó.
- Gọi tên được ba lúc dữ liệu đang có không trả lời được và bạn phải đi thu dữ liệu mới.

1 · Đặt bốn bài trước vào đúng trình tự của công việc, từ lúc có một quyết định đang chờ

- Bốn bài trước đi theo thứ tự khái niệm: bản đồ các nguồn dấu vết quanh một món hàng, cách nối câu hỏi của mình với loại dữ liệu hợp với nó...
- Chặng thứ nhất là lúc có một quyết định đang chờ
- Chặng thứ hai là lúc đi xem mình đang có gì
- Chặng thứ ba là lúc soi lại thứ vừa gom được
- Chặng thứ tư là lúc cầm từng con số lên
- Chặng thứ năm là lúc quyết, và ghi lại mình đã dựa vào đâu

2 · Bản kiểm kê dữ liệu một trang gồm những cột nào, và vì sao đúng những cột đó

- Bản kiểm kê dữ liệu là một trang giấy liệt kê những bộ dữ liệu đang tồn tại quanh một sản phẩm, kèm vài điều cần biết về từng bộ.
- Điều thứ nhất cần ghi là tên bộ dữ liệu và người đang giữ nó.
- Điều thứ hai là bộ dữ liệu ấy được sinh ra để làm gì.
- Điều thứ ba là nó nói về ai, và bỏ sót ai.
- Điều thứ tư là khoảng thời gian nó phủ, và nó còn đang được cập nhật hay đã dừng.
- Điều thứ năm là câu hỏi công việc nào nó trả lời được.

3 · Ba lúc dữ liệu đang có không trả lời được, và bạn phải đi thu dữ liệu mới

- Bản kiểm kê làm xong thì thường lộ ra vài câu hỏi mà không dòng nào trên trang giấy chạm tới.
- Lúc thứ nhất: thứ bạn hỏi chưa từng tồn tại
- Lúc thứ hai: câu hỏi của bạn bắt đầu bằng chữ vì sao
- Lúc thứ ba: nhóm người bạn cần biết thì không hiện ra ở bất cứ đâu trong hệ thống đang chạy
- Và một điều cần nói rõ, vì nó hay chặn người ta ngay từ đầu.

4 · Một việc làm được ngay trong tuần, lớp nên học tiếp, và chỗ lớp này dừng lại

- Một việc làm được trong tuần, không cần ngân sách
- Học tiếp lớp nào: Khi câu hỏi của bạn rơi vào lúc thứ hai hoặc lúc thứ ba của mục 3, tức là cần hiểu người dùng chứ không cần thêm bảng số...
- Giới hạn của lớp này, nói thẳng

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp cả lớp: mỗi bài trả lời câu hỏi nào, và mang theo được gì

Bài	Câu hỏi bài đó trả lời	Thứ mang theo được
Bài 1 · bản đồ các nguồn	công ty tôi đang có những dấu vết nào về sản phẩm này, và chúng nằm ở đâu	cách xếp theo ba chặng trước khi làm, trong khi làm, sau khi bán; và bốn câu phải hỏi trước khi lấy về dùng một bộ số liệu do phòng khác lập ra
Bài 2 · nối câu hỏi với nguồn	câu hỏi tôi đang có thì loại dữ liệu nào trả lời được, loại nào không	cách viết câu hỏi cho đủ ba phần; phép thử nói trước hình dạng câu trả lời; nguyên tắc ghép ba nguồn độc lập

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp cả lớp: mỗi bài trả lời câu hỏi nào, và mang theo được gì tiếp

Bài	Câu hỏi bài đó trả lời	Thứ mang theo được
Bài 3 · bốn dạng đánh lừa	bộ số tôi đang cầm có dạng nào trông giống bằng chứng mà không phải	bốn dạng và bốn câu hỏi nhận ra chúng, hỏi được ngay trong buổi họp
Bài 4 · soi từng con số	con số này dùng được vào việc gì, và nó đang thiếu phần thông tin nào	bốn câu: đo cái gì, đơn vị nào, trên ai và trên bao nhiêu, thuộc khoảng thời gian nào
Bài 5 · kiểm kê và đi thu mới	tôi bắt đầu từ đâu, và lúc nào thì phải đi thu dữ liệu mới	bản kiểm kê sáu điều; năm chặng của một lần đi tìm câu trả lời; ba lúc dữ liệu cũ chịu thua

Phần giá trị nhất của bài

Chỗ người ta hay làm sai

- **Dựng bản kiểm kê xong rồi để đó, không ai mở lại**

  Cách tránh là gắn bản kiểm kê vào một việc có sẵn nhịp, chẳng hạn mở nó ra mỗi lần bắt đầu một dự án mới hoặc mỗi lần chuẩn bị một bản trình bày có số liệu...

- **Coi việc đi thu dữ liệu mới là một việc lớn phải có dự án riêng**

  Cách tránh là hạ quy mô xuống mức làm được trong tuần: năm cuộc nói chuyện có ghi chép đã là dữ liệu mới, và nó thường đủ để biết nên đi tiếp hướng nào.

- **Ngồi một mình trong phòng mình mà viết bản kiểm kê**

  Cách tránh là nói rõ ngay từ đầu rằng mình đang đi tìm nguồn dữ liệu để dùng, không đi soi ai, và hỏi bằng một câu mở chứ không đưa sẵn một danh sách để họ đánh dấu.

Ví dụ để khái niệm sáng ra

Ví dụ minh hoạ

- Một xưởng đồ gỗ ở Việt Nam lâu nay làm hàng xuất khẩu theo mẫu khách nước ngoài đưa sang, nay muốn làm một dòng hàng mang nhãn của mình để bán trong nước.
- Phần trước khi làm có bảng giá và kích thước của những mẫu bàn ghế cùng loại trên thị trường.
- Ô trống ấy không phải do nhóm làm ẩu.

Điều rút ra: giá trị của một bản kiểm kê nằm ở ô còn trống và ở lý do nó trống.

Ví dụ dưới đây là một bối cảnh dựng ra để minh hoạ, không phải ca của một công ty cụ thể nào.

Bài tập tự chấm

Thử nhìn lại việc của mình

- [ ] Dựng bản kiểm kê dữ liệu một trang cho một món hàng mà công ty bạn đang bán, theo sáu điều ở mục 2.
- [ ] Gói việc này trong một buổi, gặp ít nhất ba người thuộc ba bộ phận khác nhau, và ghi cả những nguồn không ở dạng bảng số.
- [ ] Xong thì làm thêm hai việc.
- [ ] Việc thứ nhất: khoanh các ô còn trống và viết cạnh mỗi ô một câu nói vì sao nó trống.
- [ ] Việc thứ hai: với mỗi ô trống, đánh dấu nó thuộc lúc nào trong ba lúc ở mục 3, hoặc ghi là nó không thuộc lúc nào mà chỉ là chưa ai đi lấy.

Cách tự chấm và lời giải mẫu nằm trong bài trên trang web.

m.school

Đọc trọn bài và làm bài tập tại

mschool.meslab.org/lop/AI-01/bai-05.html

m.school by MES LAB · học không mất phí, không cần đăng nhập